

LO TEATRO CATALÀ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODICH SETMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA. ART, NOTICIAS Y ANUNCIS.

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: D. Joan Brú Sanelement

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.^{er}, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1'00 pesseta trimestre.
Fora. 1'50 » »

ULTRAMAR

Semestre. 7 pessetas
En any. . 12 »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims
Id. atrassat. . . 15 »

NOSTRE GRABAT

Carolina Castiglioni es un' altra de las artistas que en los bons temps de la ópera popular van ésser aplaudidas en nostre capital, al cantar ab éxit en lo Bon Retiro y en lo Liceo. D'aquí va anar á Palma, á Saragossa y á Madrid, logrant per tot arreu ferse estimar dels públichs per las bonas qualitats artísticas que demostraba interpretant ab verdader sentiment y sempre ab justesa, personatges tan importants com lady Macbeth, en l'ópera que té aquet títol, Elvira, de *Ernani*, Valentina en *Gli Ugonoti*, *Aida*, *I due Foscari*, *Trocatore* (en quina ópera cantaba ab igual aplauso la part de Leonor que la de Azucena), y altres moltes.

La Sra. Castiglioni per sa ven ben timbrada, per son estil, per sa bonica figura, per la cabal interpretació que dona als papers de que s' encarrega, es una artista digna

de teatros de primer ordre, y estem persuadits que ocuparía un dels envejables primers puestos entre las primas donnas si 's mostrés mes escrupulosa y formal en lo cumpliment de las contractas que suscriu, perque allavoras tindrian las empresas la seguritat de fer, al escripturarla, una excelent adquisició; pero en aquesta part no 's mostra tan delicada com li convindria per ocupar un lloch que li corresponent per son talent.

Al publicar avuy lo retrato de tan distijida artista, estem obligats—perque es just—á mencionar sos mérits; pero la imparcialitat nos obliga á manifestar lo que creyem causa de que no hagi arribat al punt á que hauria estat cridada, si sempre hagués inspirat la seva conducta, á la par que en las nobles aspiracions artísticas,

en las no menos nobilissimas exigencias que en si porta lo empenyar paraula y firma.

P. DE R.



Sra. Carolina Castiglioni

Carme, 33

Máquinas de cursir, máquinas de fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33.—BARCELONA

Aparatos para pendre dutxas.

Carme, 33

Notas catalanistas.

De conveniencia es lo desfer errors comesos á gratient per gent interessada en desfigurar aquells fets que s' han realisat contra sa voluntat y que, una vegada executats, aceptan los fruits originaris de tals actes, ocultant son origen, á fi de que no 's veji sa poca aptitud al reconéixer tothom que los fruits son produhits per los treballs d' altres.

Volem dir que la asseveració feta, de que lo programa polítich avuy acceptat per tots los catalanistas, es fill de *generació espontánea*, á mes de ser ignocent, es del tot falsa. Si sabèssem que l' estol regionalista conta avuy ab los mateixos elements que en 1888, no 'ns pendriam ni la molestia de refutar aquella afirmació; pero s' han multiplicat nostras filas, s' han fundat novas associacions y s' tracta del establiment d' altrás en Barcelona y varias ciutats importants; abunda en aquestas ciutats lo element jove que tant convenia ingressés en lo catalanisme, y aixó 'ns mou á restablir la veritat dels fets, á fi de que no s' estravihi la opinió dels nous companys de causa fentlos créurer, á dretas, cosas que no son.

Además, ha variat bastant lo concepte en que s' tenia alashoras al grupo perturbador y vá reconeixentse la equivocació en que van incorrer los que aplaudicen la ruptura alashoras. —Aixó fá que haguem omprés eixa campanya que no pensem deixar de má, y que 'ns ha valgut á horas d' ara felicitacions de personas que no esperábam y que agramim vivament.

Mentres ultimem un treball de mes cós, que prompte comensarem á donar á llum en aquestas columnas, referent al origen y desarrollo históric del catalanisme en nostra Pátria, fixantnos detingudament en son estat actual y en son pervindre, probarem en l' article present que lo programa del regionalisme catalá, lluny d' haver nascut de generació espontánea, ha sigut de gestació difícil, y si avuy es nat y robust, no es pas porque no procuréssin ofegar-lo los mateixos elements malament anomenats regionalistas que ara aparentan reconéixer y propagarlo.

Ningú s' atrevirá á sostenir que avants de crearse en 1882 lo Centre Catalá de Barcelona, hi hagués hagut cap Corporació catalana que abarquéssin sos Estatuts tant ample camp d' acció y oferís al allavoras indefinit catalanisme més lleal aculliment.

En aquell any s' agruparen amparats per l' ampla base de fundació del Centre, los catalanistas procedents del grupo del primer «Diari Catalá» sortit á Catalunya y los procedents del grupo format á la sombra del segon diari que escrit en catalá veu encara la llum actualment.

Poch va durá l' armonio entre 'ls dos ele-

ments—Acostumats los procedents de «La Renaixensa» á governar en lo moviment literari, no pogueren resistir al véurer pujar á la cadira presidencial de la nova institució á la primera figura literaria de nostra Pátria, y s' esborraren de las llistas del Centre ahont s' havia ferit sa vanitat, per primera vegada contrariada.

Comensá lo Centre Catalá á desarrollar activitat, y tot desseguida topá ab que un dels articles dels seus Estatuts l' hi prohibia ocupar-se de política—La valla era forta, y 's necessitava pit pera salvarla—Fins aquell dia havia sigut molt cómodo lo dirse catalanista, y d' entrar en la vida política s' havian de contréurer compromisos que no estaban disposats á cumplir tots los fins aquell moment catalanistas.

Estudiada la qüestió ab conciencia, lo Centre obtá per obrar en sério y reformá sos Estatuts en lo sentit de que podía ocupar-se de política y fer tots aquells actes que autorisessin las lleys vigents. La reforma data del Maig de 1883; aixó es, un any després de la fundació de la societat. Los Estatuts del Centre Catalá de Barcelona son, donchs, los primers aprobats en que s' declara polítich lo moviment catalanista.

Aquest acte importantíssim va ser mirat ab recel per dos fraccions que existian fora del Centre, fraccions fins aquell punt adversarias y que van unir-se pera aturar la marxa del Centre Catalá. Ellas eran la dita de «La Renaixensa» y la de «La Veu del Montserrat» que dirigía lo canonge don J. Colell, com podrá véurer qui consultí las coleccions de abdós periódichs.

No s' adormí la nova societat y fent acte seguit ús de la autorisació, aprobá un projecte de programa polítich que servís de bandera al regionalisme catalá. Y aquí es precis fer constar que al néixer la moderna escola política catalana, usá paraulas propias y los mots particularisme y regionalisme se ohiren per primera vegada en substitució de paraulas gastadas per los partits espanyols. Y los catalanistas nos diguérem y 'ns dihem regionalistas per sinonimia de paraulas.

Y lo projecte de programa fou discutit en varias sessions del Consell general del Centre, y luego en sessions públicas concorregudíssimas; prenent part en la discussió elements diversos y fins dels mateixos que avuy lo donan com nascut de generació espontánea. Se reuni luego lo segon Congrés catalanista pera revisar y discutir de nou las conclusions d' aquellas sessions públicas, y los que avuy claman unió feren lo buyt al rededor d' aquella Assamblea, porque no 'ls anaba bé que lo catalanisme, convertit en regionalisme, aspirés á donar solucions prácticas á lo que fins al present havia estat somnís ó plorallas de poetas.

En altrás variadas ocasions s' han discutit punts de programa, comensant per tóns fluixos ó pujats de color; pero podrá objectarse que era,

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per^a afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS

y tota classe de postissos per^a artistas de teatro

Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer del Vidre, 2, quart. Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

no la aspiració d' un partit ó escola, sino las de una sola Corporació, per mes que, desde sa aparició se fundaren aviat en diverses parts de la regió societats aliadas al Centre y bon número de sucursals.

La preocupació ó sistema adoptat de renegar de la política, era fortament sostingut per «La Renaixensa»; mes, no obstant y aixó, vingué lo dia en que lo gran acte del Centre Català, la presentació de la Memoria á D. Alfons XII, ho arrambá tot, y llavors, avergonyits de sa actitud davant las generosas miras del Centre Català, se erigiren en defensors incansables de lo sostingut en aquella Memoria, quina doctrina era fidel reflexo de tots los treballs fets pera dur al catalanisme cap á las solucions polítiques de la autònómia regional.

Aceptat ab goig pocas vegades vist lo contingut en aquell llibre, del qual la societat que li doná vida no se n'ha separat un moment, quedaba de fet acceptat lo programa comú que volen fer sortir del no rés sos primitius adversaris.

Per motiu que no vé al cas dir ara, puig se fé llarch lo present escrit, se dividí de nou la unió feta á conseqüència de la forsa del acte citat, y després de passar tres anys, volen los mateixos de sempre tornar á la unió. Tenen por que algú 'ls hi demani compte de sa conducta y, sentintse débils, acuden á reforsarse. ¡Inútil tasca!

Coneixem lo joch á que ara jugan y los que ab tanta *candidesa* creuen en generacions espontáneas, haurán de confessar, vulgas que nó, que lo únich espontáneo que coneixen son los fruits que sortiran de la llevór que avuy sembran.

Sí: tan inesperat com si fós de generació espontánea, pot ésser lo que resulti de la mal aguantada activitat que emplean en destruir lo que costa á altres tant de crear.

J. BRÚ.

Notas musicals.

Georges Bizet y son coloborador L. Gallet.—*Don Rodrigue*.—Bizet intim.

Lo distingit crítich y llibretista francés M. Louis Gallet, al qual aquets últims dias han colmat d'elogis sos companys de la premsa per lo acert ab que composá lo llibret de *Le Rêve*, acaba de publicar un tomo curiosíssim y molt ben escrit, que titula *Notes d'un librettiste*. En ell s' ocupa y parla baix impressions purament personals, de alguns músichs coloboradors seus. 'sent lo primer y al que dedica més pàginas lo may prou plorat Bizet.

D' aquest m' ocuparé avuy ab preferencia, per créuer que será del gust de mós lectors saber alguns datos més, d' ell y sas obras, desconeguts fins ara de la major part de nosaltres.

M. Gallet s' ocupa essencialment de las obras que abdós treballaren. 'sent la primera la ópera en

un acte *Djamileh* qu' esgrigué Bizet després dels *Pescadors de perlas* y de la *Jolie fille de Perth* y se estrená en la Opera Cómica lo 22 Maig de 1872. Gransfóren las contrarietats que precediren á la primera representació d' aquesta obra, y contadas ab tota fidelitat y ab molt bona sombra quedan en lo llibre que 'ns ocupa. *Djamileh*, ahont se preveya ja la evolució que ben prompte en la *Carmen* anaba á mostrar lo mestre en sa fórmula definitiva, no alcançá més que una dotzena de representacions y sigué jutjada ab molts reparos per los crítichs de aquella época, segons se veu en l' extracte que de aqueixas criticas fé M. Gallet molt acertadament. No obstant, los joves compositors y de ideas més avansadas, entre ells Guiraut y Saint-Saëns, l'apreciaren en alt grau, dedicantli pàginas molt honoras.

Desde la época aqueixa data la amistat més estreta y la comunió d' ideas més constants entre 'l compositor y 'l llibretista.

Poch temps després, freqüentant més assiduament lo teatro de la Opera y haventse fet Bizet gran amich del célebre barítono Faure, aquest li proposá d' escriurer una nova obra pera la Opera, qual primer paper ell crearia. Prompte encarregaren á Gallet de buscar un argument pe 'l llibret y haventne proposat varios que no foren del gust de Faure, á poch Bizet s' enamorá d' una traducció que, de la *Juventud del Cid*, de Guillem de Castro, llegí en una antigua revista. Sent del agrado dels tres lo senyalat assumpto—que diferia bastant del *Cid*, de Corneille,—posaren mans á la obra tot seguit.

Bizet s' ocupá d' ella al mateix temps que de *Carmen*. Un cop llest lo llibret y ab alguns cambis que 'l mestre indicaba al llibretista, la obra—que debia portar per titol *Don Rodrigue*, com Bizet havia designat,—se treballá ab gran delit.

Mediant l' estiu de 1873 quedá llesta del tot, y en la última setmana de Octubre següent, lo compositor reuni á sos íntims pera férlosla sentir.

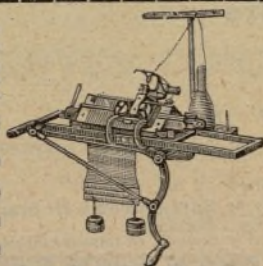
La partitura sigué jutjada favorablement per lo intel·ligent barítono que devia conduhirla á port; y aixís, ab son segur y considerable apoyo, semblaba que tot sonreya á la nova obra, quant als dos ó tres dias, lo 28 Octubre de 1873, lo foch destruí la Opera de Paris.

Reprent sa tarea á la sala Ventadour la companyia de la Opera, la partitura de Bizet debia figurar en primera linea entre las que anaban á posarse en estudi, ja per la decidida protecció de Faure, ja per las numerosas simpatias ab que contaba: mes lo compositor era molt jove encara, sos coloboradors contaban sols ab la obra que s' havia estrenat abans y dos ó tres més sense importancia; als tres los faltaba autoritat... Al *Don Rodrigue*, de Bizet, sigué preferida *L' Esclave*, de Membrea. Obra que després d' un petit número de representacions, caigué al olvit com moltras altras d' altres tants compositors.

Aixís sigué com no 's representá allavors lo *Don Rodrigue*, ópera que per desgracia no debia may cantarse.

També avans d' estrenarse la *Carmen*—havent dat ja la deliciosa *Arlésinne*—espolejada la emulació de Bizet per l' éxit que l' any precedent havia

VICTORIA

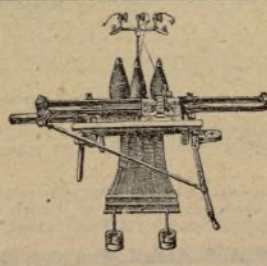


¡VICTORIA!

Es la máquina mes perfeccionada y la que proporciona la millor manera de guanyarse la vida á casa. S' hi fan mitjas, calcetins, camisetes, y demés géneros de punt. Preus reduhits y ensenyansa gratis.

Pera tota classe de datos, dirijirse al operari constructor
N. AGUSTI MANYOSA

Archs de Junqueras, 4. 1.^{er}



CONCORDIA

obtingut la *Maria Magdalena*, de Massenet, tingué l'intent d' escriure un poema qual heroïna devia ser santa Genoveva de París. Però disposat estava que sols en son esperit pendria forma 'l projecte.

Estrenada per fi la *Carmen* en la primavera de 1875, fèu lo propòsit de acabar l' oratori en los mesos de Maig, Juny y Juliol a Bougival ahont de costum passaba 'ls istius.

Ell deya: Maig, Juny, Juliol.—La morthavia dit: ¡Juny!

Alguns dias avans de sortir de París, las enginas, enfermetat ja crònica en éll y de la qual feya poch cas, l' atacaren ab un caràcter bastant agut. Y fòu en la nit del 2 al 3 de Juny, que sucumbí víctima d' aquella terrible enfermetat, als trenta cinch anys, quant la gloria 'l sonreya y son geni era admirat de tots.

De sas obras inéditas, lo *Don Rodrigue* estava complert y podia haver sobreviscut a son autor; pero lo manuscrit trassat somerament ab correccions y abreviaturas, restá indescifrable per' altres ulls que no fossin los seus.

Tals son las noticias que respecte a l' ópera desconeguda per sempre ja y que indubtablement haguera dat un nou timbre de gloria a son autor, hem extractat del preciós llibre de M. Gallet.

Dóna encara major interés a la obra de que vinch tractant, lo prefaci degut a M. Ludovich Halévy, (un dels col·laboradors de la *Carmen*), que per completar la figura personal é íntima del malogrado compositor, ha cregut meilor copiar algunas de las cartas que desde Roma havia escrit a sa mare. En ellas es de admirar la bondat y 'l cor gran del artista, la expansió del fill amant y 'l carinyo fidel per sos amichs. L' amor y entusiasme pe 'l estudi fou en ell una passió, pues no s'óls a la música, sino a las demás arts, y sobre tot a la historia y a la literatura, dedicá llarghas horas de vetlla y de descans. Infatigable en lo treball, las contrarietats que sufri en varias épocas de sa carrera lo pogueren entristir; pero may ferli pérdrer la esperansa y abatirlo.

A la memoria del inspirat autor de *Carmen*, coneguda ja universalment, a més de son busto erigit en 1876 per sa familia y sos amichs en lo cementiri del Pare Lachaise, se aixecará ben prompte a París un monument, qual suscripció oberta en Novembre de l' any passat, alcanzá als poch dias una suma considerable.

L. DE LA VALLIÈRE.

Los teatros de Barcelona

explicats per ells mateixos.

PRINCIPAL

En temps venturosos vaig fer *La Redoma* y aplausos y entradas me queyan en gran: y com jo llavoras menjaba la poma, no m' eran bons mossos ni 'l rey ni 'l sultan.

Avuy... ¡ya pasaron los dias felices!
Mes no 'm desanima ma estrella fatal;
pues tras los disgustos ab *donnas* y *actrices*,
veurá Barcelona si só 'l Principal.

LICEO

No sé si sòch del Art ó del artista
'l temple, ó 'l del bolsista jugador;
pues sento tot d' un cop, per ma sort trista,
la veuprou estrident del bolsista
y lo timbre de ven d' un bon tenor.

Però encara qu' aquesta es una cosa
que en extrem me disgusta y ploro en part,
ma fama brilla sempre victoriosa,
pues la Bolsa dins mi queda confosa
quant ressona potent la veu del Art.

CIRCO BARCELONES

Sòch bonich, sòch espayós
y no 'm deixa la desgracia.
¡Quant cert es que caure en gracia
val molt més que ser graciós!

ROMEA

Es molt cert y se sap massa
que s' alcanza lo que 's vol.
Treballant, y no ab catxassa,
vareig créixer y ara 'm passa
que ja puch anar ben sol.

Alguns fills qu' alimentaba
d' aquí casa ara han marxat;
pero aixó ma sort no acaba,
que, si molt bé ab ells estava,
bona estrella m' han deixat.

LÍRICH

Jo casi apenas respiro,
y hasta 'm fa vergonya 'l dirho.

NOVETATS

Sòch un teatro que molt viu,
pues faig cara a tot govern:
al ivern, ho sòch d' ivern,
y al estiu, ho sòch d' estiu.

Grans sarsnelas vareig fe;
he fet óperas, tragedias...
Mirin, ara faig comedias
y m' hi trovo bastant bé.

TIVOLI

Trompeteras guapetonas
que bufan fort com hi ha món
y *El Señor Luis el Tumbon*,
me donan bonas estonas.
Trafalgar a tuti plé,
Trafalgar y *huevos frescos*,
bons aires, mellors refrescos
y plens sempre, ¡no 'ls dich re!

ELDORADO

Jo ara estich mirant si 'm salvo
presentant grans emociions.
y així en dramas y dramons
s' hi ha lluhit bé Ricardo Calvo;
pero 'l públich que 's recrea
preferint pessas lleujeras,
hi passará horas enteras
aplaudint prompte a Romea.

CÁPSULAS MORRUOL TÓNICH RECONSTITUYENTS

DEL DOCTOR PARELLADH

compostas de Morruho (principi actiu del oli de fetge de bacallá)

PEPTONAT DE FERRO É HIPOFÓSFITOS DE CALS Y SOSA

La gran popularitat que en poch temps han lograt las Cápsulas del Dr. Parellada y l' ús constant que fan los metjes, son lo millor testimoni d' aquest remey eficaç y conegut ja en tot Espanya.

LAS CÁPSULAS TÓNICH RECONSTITUYENTS

s' administran ab éxit en las clinicas de la Casa de Misericordia, Casa de Caritat y en los hospitals de Santa Creu y del Sagrat Cor, ahont han substituït ab ventatja al oli de bacallá, de tant difícil y repugnante administració.

Preu de la capsula de 40 cápsulas, pessetas 2'50. Venta al en grós, farmacia d' Escrivá (Fernando VII); a la menuda, en todas las farmacias

CALVO-VICO.

No vaig tenir pas afanys
quant tenia en Calvo, en Vico,
en Llorens y 'ls seus companys;
pero anant passant los anys
n' he tingut fins per' ná a pico.

Sabis grossos m' han fet mal;
lo lloch ahont estich, també;
mes per ço marxo tal qual.
que, com en Llorens molt val,
ara 'm fa fer bon paper.

GAYARRE (NOU RETIRO)

Per encant vaig ser aixecat
tenint prompte bona sort,
y quant menos ho he pensat,
un que 'l terreno ha comprat
ja 'm té condemnat a mort.

Diu que dintre poch a mi
aquí a terra 'm tirarán,
y al publicarho dech dir:
¿Ahont anireu a sentir
las óperas que aquí 's fan?

Ja han sentit la explicació
de nostres llochs de recreo
desde Gayarre al Liceo,
y res mes dech dirlos jo.

JOSEPH M. FELIU.

REVISTA D' ESPECTACLES

TÍVOLI.—CONCERTS DE EUTERPE.

Ab ansia era esperat lo quint concert de la temporada y aixís va demostrarho 'l públich, omplint lo teatro del Tivoli de un modo extraordinari; tant, que sigueren molts los concurrents obligats a permanéixer drets a falta de mellor puesto.

Per la primera part se donaren noves audicions del coro descriptiu ab orquesta *La Nit* de Goula (pare); la sinfonia núm. 2 sobre motius catalans, de J. Ribera; lo coro a veus solas *L' aplech dels carros*, quin animat final tingué de repetir-se, aixís com l' hermós minuet pera instruments de corda de Bolzoni, y especialment lo coro vocal é instrumental de Clavé titulat *La Casseria*, molts anys há no sentit, y qu' es una joia qu' es de dóldrer se l' hagués deixada dormint tant en l' estudi de gloria del immortal mestre. L' efecte dels ecos es sosprenent y encara n' hauria produhit més, si no hagués sigut l' últim número de la primera part, perque la censurable costum d' alguns concurrents d' aixecarse avans de acabar, deslluhi bastant l' éxit que mereixia.

La segona part se feya interessant perque en ella hi havia tres estrenes.

Comensá ab la pessa a coro y orquesta *Lo Cup*, música de C. Ribera y poesia de Apeles Mestres. Es una bella composició que 'l públich escoltá extassiat y sens poguer contenir l' entusiasme demaná als autors bon xich avans de terminar; tingué de repetir-se en sa totalitat y agradant tant, que pot asse-

gurarse obtindrà merescuda popularitat y será inclosa en lo repertori de las societats corals.

Ronda de pastors, música de García Robles era altra de las noves obras. Es aquesta un coro a veus solas ab acompanyament de tamborino y flaviol: hi faltá un poch de ajust en sa difícil execució, com aixís mateix a la *Danza bohemia*, de F. Brunet.

Completá y terminá lo programa lo *Capritxo instrumental*, de Goula (pare) y la polka corejada *La Maquinista*, de Clavé.

Son de aplaudir los esforços de la Socieiat y del director D. Joan Goula (fill), que prestant tribut al inolvidable Clavé, han sapigut ab son constant treball fer continuar esplendorosos los concerts matutinals, ab tot y ser vritat lo que han fet notarnos bon número de habituals concurrents, respecte a la poca atenció que la premsa local hi presta, de quina atenció son mereixedors per excelencia, ja que son uns dels espectacles mes demostratius, dels grausde cultura y gust artístich de nostre poble.—T. GRANER.

NOVETATS.—ROBERTO EL DIABLO.

Un pare té una filla y aquesta filla está enamorada de un cosí seu, un jove autor de una comedia que está apunt de representarse; mes 'l pare s' oposa terminantment a tals amors ab l' excusa de que la comedia es immoral y un home que deixa triuñfant lo vici y vensuda la virtut, no pot ser de cap manera un bon marit, segons diu ell; pero en lo fondo la seva oposició als amors de sa filla, no es altra que 'l ser pobre lo nebot, y en cambi un tal don Roberto, fundador de una societat de seguros anomenada «La Fortuna» que, segons lo seu dir, ha de fer la de tots los accionistas, preten també a la noya y ell, lo pare, ab un amor filial sense límits, no vol altre gendre que 'l tal caballer... de industria, segons resulta després.

Y aquí tenen explicat l' argument de *Roberto el diablo*, comedia en tres actes y en vers, original de don Joseph Marco, estrenada dijous passat en lo teatro de Novetats.

Tots los tres actes, que per cert no pecan de gens curts, se passen entre si la noya 's casará ab lo seu cosí ó ab don Roberto y en procurar aquest subjecte tréurer deu mil duros al que vol serli sogre a cambi de unas accions de «La Fortuna»; diners que dit sogre en perspectiva, ab tot y estar conven-sadissim de la bondat de tals accions que han de produhirli un trenta per cent, no 's decideix a afliu-xarlos fins al final de la comedia, perque a ferho de primer entuvi, naturalment, no hi hauria comedia; pero felisment un jermá seu qu' es lo pare del cosí de la noya, s' ha enterat de qui es lo tal don Roberto, que resulta un *diablo*, y ha col·locat una parella de policia a baix a la porta, que se 'n porta prés al fundador de «La Fortuna» quant fugia ab aquesta; es a dir, ab los deu mil duros a la butxaca, y llavors, naturalment, 's casan los dos cosins.

Ab tot lo dit 's comendrà que la comedia del senyor Marco es bastant *vieu jeu*, que l' assumpto que la motiva es sobrat trivial pera omplir tres actes y 'ls escassos incidents que conté no son de prou forsa pera interessar al públich. Aixís mateix los personatjes no obtenen lo degut relleu y pecan ademés de falsos, especialment lo pare de la noya,

CONSTRUCCIÓ DE TEATROS
SERVEY COMPLERT Y BO

pera guardarropias

Per informes y details, dirijirse al fuster del carrer de Caspe, 75,
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

PREUS

de tarifa pera publicar anuncis en aquel periodich

Tot lo peu de plana.	dos pessetas per inserció
Dos anuncis en plana.	una " " "
Tres anuncis en plana	75 céntims " "

Fent l' inserció per un trimestre s' hi fa rebaixa

que ab lo seu afany de volguer arreplegar un gendre rich, resulta per demés ignocent.

Lo que sens dupte avalora l'obra es la seva versificació, que 's fa escoltar ab gust per lo fácil y ben cuidada qu' está.

Los actors estigueren irreprotxables en la execució de sos respectius papers. La senyoreta Martine y los senyors Mario, Rossell, Ortega (pare) y Balaguer feren primors pera alcansar la salvació de la obra, logrant ésser cridats al prosceni al final del segon y tercer acte.

Avans d'ahir s'efectuá en aquest teatro lo benefici del aplaudit actor cómic Sr. Rossell, estrenantse un monólech catalá de D. Albert Llanas titulat *Arte escénico*. En Rossell representá un tipo de grabador al boix que per culpa del fotograbat 's veu sense feyna y casi á la miseria y li ve á las mans un tractat de art escénich d'en Carner. Repassant lo libre, li ve la idea de ferse cómic y després de practicar alguns ensaigs, pregunta al públich si serveix, y lo públich li demostrá que sí cridantlo á la escena al final del monólech.—M.

CALVO VICO.—*Toni Manena y Chuan de la Son Per tres pesetes y micha, El restaurant de la Estora*, y las sarsueletas *Nina y Un flamenco de Alboraya*, alternant ab las obretas de que ja hem parlat en números anteriors, han donat molta variació á las funcions de la setmana en aquet teatro que, en general, continúa ben concorregut, particularment en días de benefici y dias de festa.

Los beneficios últimos han estat los del actor senyor Gil y del senyor Zubielqui, director de la orquesta. Lo primer va véurers molt aplaudit dijous en la representació de la pessa *En la Exposición de Barcelona* que es bonica si be que no es ja d'epoca, y en la primera que al comensar hem citat, y 'l Sr. Zubielqui pot estar orgullós de la funció del divendres, per haver tingut la bona idea de que figurés en lo programa un acte de concert, havent aumentat la orquesra que va tocar varias composicions ab gran ajust y entre nutrits aplausos.

El restaurant de la Estora es una pessa que ha passat be; pero que no ha fet aquí tot l'efecte que potsé produhirá en Valencia. Es de moviment y animació y en boca d'un dels personatjes hi ha unas quintillas que va dir ab molta gracia 'l senyor Llorens.—P. DE R.

CAYARRE.—La inauguració de la temporada tingué lloch lo passat divendres ab l'immortal obra de Meyerbeer *Gli Ugonotti*.

La empresa anunciaba lo debut de dos eminencias, la soprano Sra. Aymeri y lo tenor Sr. Angioletti, y natural era que ab dit anunci lo teatro s'omplís de gom á gom. No quedá 'l públich satisfet del conjunt de la execució, perque la gran majoria dels artistas encarregats dels principals papers no están en condicions de poderhi lluhir, y si 'l senyor Angioletti arriba á fallir, potsé la representació hauria acabat mal. Lo citat tenor té bona escala de cant; caracteriza bé lo personatge, y sa veu, sobre ser de un timbre molt agradable, té complerta extensió y gran volúmen com déu tenirlo un tenor dramátich. Ab aquet artista, á qui lo publich tributá una continuada ovació, la empresa ha fet una bona adquisició, y á nostre modo de véurer, avans

de que 'l públich s'escami, lo senyor Sarazzi ha de modificar la companyia contractant una soprano lleugera, un barítono y un baix. La orquesta ben portada, per la experta y segura direcció del mestre Vehils. Dit senyor déu procurar que las trompas no 'l comprometin en las vinentas funcions. Los coros bé y la escena distant molt de com deuria ésser.

Lo dissapte tarde y vespre va cantarse *Faust*, de Gunod. No 'ns dirigim ara á la empresa qual única missió es realisar un negoci, sinó al mestre director Sr. Vehils que gosa d'una reputació en lo món artístich, y li dihém, en benefici d'aquesta mateixa reputació: ¿perqué autorisa vosté representacions com las del *Faust* de dissapte?

Es menester convenir que 'l públich está ab ganas de sentir ópera; pero no del modo y al preu que ho feren dissapte al Gayarre. Si la empresa, desohint nostre imparcial consell y las advertencias del públich, perservera en sostenir los dos quartetos del cartell, tenim la mes complerta seguritat que no realisarà cap negoci artístich ni sisquera industrial.

Pero 'ns fa créurer que atén las indicacions del públich, la resolució presa de fer cantar dilluns la part de Valentina á la Sra. Bassi qu' es una artista que va satisfer y á qui no volem judicar en una sola funció, esperant parlarne extensament al ressenyar *L' africana* que ha de cantarse en dit teatro.—R. G.

BELLAS ATRS

SALÓ PARES.—Aquesta setmana no son moltes las obras exposadas en la sala del carrer de 'n Petritxol, ni aquestas tenen aquella importancia de firma ó valor real, que fassin d'ellas objecte de la pública atenció.

Un quadret de género, firmat per Schoder, es lo mes salient del testero. Representa un flamench assentat, tenint la indispensable ampolla de vi á la mà. Lo que es per l'assumpto y composició, no s'ha esmerat gaire l'autor; mes cal fer constar que la figura está ben posada, dibuixada y també pintada ab aquella pulcritud que fan tant estimables las obras pictóricas d'aquet género en moda quinze anys enrera.

De bona factura, simpátich color y acertada composició es la marinera del Sr. Hernández, que per tant bonas qualitats se fa recomenable.

De res més que de estudi podem calificar lo que firma 'l Sr. Pinós y creyem que posant tals treballs en públich l'artista no guanya rés.

De las altrás obretas no 'n parlem perque es millor per sos autors.

Lo día de san Jaume se tancá la Exposició d'Arts del Park sense soroll, ni brindis, ni comedias. Segons sembla, ha sigut una bona proba de lo que podrian arribar á ésser aquestas manifestacions si 'ls artistas tinguessin mes esperit de classe y una mica més de senderi. Veurem, si escarmentats en aquesta, en la vinenta deixarán de fer las ridiculesas d'ara; y no insistim perque qui 'ns ha d'en-

PRIMER REGLO

5000 pesetas de llana

de tres posetas

se liquidan a dos rals y mil

“DOS REGALOS”

GRANS MAGATSEMS DE J. NOGUERA

1, 3 y 3 bis, vellana, 1, 3 y 3 bis

(Antiga casa de senyor Pau Coix)

COMERS DE LAS SIS PORTAS

Aquest gran establiment acaba de ser objecte de moltes reformas y 's trova atestat d'existencias; y havent rebut per la present estació un cumplert y variat assortit de géneros, he resolt liquidarlos á qualsevol preu.

Avellana, 1, 3 y 3 bis; LAS SIS PORTAS

SEGON REGALO

A tot hom que visiti

aquests grans magatsems

se li regalará un mocadé.

tendre ja 'ns enten y los de fora del gremi val mes que no ho entengau. De tots modos, es molt consolador véurer que dita Exposició fou visitada per mes del 20,000 personas. Dos anys se passen prompte y los que desitjin fera alguna feyra expressa pera la del 93, cal no s' adormin y comensin a treballarhi: es l' única manera de ferho bé.

U. D. O.

SECCIÓ DEL PIROTÉCNICH

Dissapte era S. Jaume, patró d' Espanya... y dels empresaris, perque van tenir gent. Diumenge, festa, Sta. Ana... patrona de las empresas que no 's poden queixar.

Dilluns, las Santas de Mataró, patronas de Mataró... y 'ls teatros de Barcelona plens.... de vent.

Tothom debia ser a la primera ciutat que primerament va sentir xiular 'l tren al ferse 'l primer ferro-carril d' Espanya.

Lo cert es que en Eldorado, Novetats, Calvo-Vico é *aindamaís*, hi regnaba la soledad de los bancos, si bé es cert que en cap hi va haver *corrida de los ratones*.

S' han mort alguns arbres dels últimament plantats en lo plá de la Boqueria, com digué en Pitarra, en lo rovell del ou.

Potsé ha estat de la tristesa
de sabé que 'l Liceo no té empresa.

L' altra matinada 's van cremar (y aixó que no hi havia pólvora) algunas barracas del mercat de Jerusalem.

¡Jerusalem, Jerusalem!
¡quant mes anem menos valem!

Diu un diari.

«Dícese que en uno de los chafanes de la calle del Paralelo y paseo Colón será construida una fonda y en otra un teatro.»

Molt ben pensat. Y 'l teatro podrá inaugurarse 'l dia dels morts, que aixís s' omplirà de la gent que vajin al cementeri. Y l' endemà que 'l tanquin ó que 'l tirin a terra, perque un local prop del camp de la quietut, sols pot servir per ferhi *D. Juan Tenorio*.

Lo meu company de fochs A. Graner (qu' es un pseudónim que sembla mes propi d' un pajés que d' un periodista) recordantse que 'ls pajesos 's llevan dematí, diumenge va aixecarse a la 4 de matinada y ben despert, net, rentat y planxat, va anar al Tivoli ahont se feya concert d' Euterpe.

Ja haurán vist la revista. Allí volia convidar a péndrer xocolate a algun company de premsa y no n' hi va véurer cap. Tots debian dormir encara.

Convé que altra volta se llevin dematí, perque a *quien madruga Dios le ayuda*. Y si no, prenguin exemple dels capallans y de 'ls soldats que 's llevan quant surt lo sol.

A Calvo-Vico anuncian *El agüelo Pollastre*.

¿Será potsé l' agüelo Pantorrillas?

¡Com també es valenciá!

Pero no 'ns hi amohinem.

que dissapte ja ho sabrem.

LO POLVORISTA.

REUNIONS PARTICULARS

CIRCUL DE LA ESQUERRA DEL ENSANXE.—En aquesta important Societat s' hi doná una funció lo vespre del dia de S. Jaume.

Posaren en escena la bonica comedia en tres actes *No hay mal que por bien no venga*, desempeñada ab aplauso per la Srta. Periu y los Srs. Puiggarí y Garcia.

Los intermedis estigueren a càrrech de la orquesta «La Constancia».

En obsequi al gran número de hermosas senyoretas que ab sa presencia embelliren la sala, terminó la vetllada ab un escullit ball de societat.

LOPE DE VEGA.—La lluhida Societat d'aquest nom, doná diumenge a la tarde una de sas acostumadas reunions en la que 'l senyor Vinyeta recitá ab aplauso lo preciós monólech *Lo quant del degollat* y 'ls senyors Sanz y López cantaren lo popular duo de *La caza del oso*.

Completá 'l programa un escullit ball de societat.

Sabem que en una de las próximas funciones se posará en escena *El primer acto de un drama*, que forma part de l' última producció que per entregas dona al fallo del públich lo senyor Echegaray.

FOMENT CATALANISTA.—Diumenge a la tarde, aquesta naixent Societat celebrá la primera de las sessions íntimas, que tracta de verificar tots los días festius.

En ella llegiren treballs catalans varios senyors socis, y doná una conferencia catalanista lo senyor Fuster que 's vegé premiat ab grans aplausos que arrencá a la concurrencia, ab sa bona dicció y ab sa fogosa oratoria.

Sortiren complacuts quants hi assistiren, esperant ab ansia 'l próxim diumenje, quina conferencia está a càrrech de D. Jaume Cristies.—J. XIMENO.

Desitj

Voldria ésser l' oreig
fresch de la matinada,
pera besar ton rostre
apenas n' ets llevada.

Voldria ésser, nineta,
lo teu pentinador,
pera jugá ab tas trenas
que som com un fil d' or.

Voldria ésser l' espuma
blanqueta de la mar,
pera quant tú hi anessis
tos peus poguer besar.

GRAN DEPÓSIT DE PIANOS
F. HENRIQUEZ Y COMPANYIA

Balmes, 31.—Barcelona

VENDAS Y CAMBIS DE PIANOS Y ARMONIUMS AL CONTAT Y A PLASSOS

En aquesta casa 's venen mellors pianos y ab major baratura que en cap altre magatzem de Barcelona.

Polvo de jabon perfumado

—PARA AFEITAR—

DE FÁBRICA

DE RAMON PUIG Y HUMBERT

Calle del Sauco, n.º 1. CANET DE MAR

Paquetes de peso 400 gramos a 1 peseta cada uno y al por mayor 25 por ciento de bonificación.

Voldria tornarm' l' ona
que luego balanceja
lo teu cosset de náyade
fentme morir d' enveja.

Voldria que pensessis
en mi á cada instant,
de dia anomenantme
y per la nit somniant

¡Tantas cosas voldria...!
que... vaja... t' ho haig de di;
voldria, nena hermosa...
que tú fosses per' mi.

J. B.

Queixas.

Cantan al bosch los aucells
alegres cançons d' amor...
També 'n cantan dins la gabia;
pero... ¡ay! son de dolor.

Diuen que las penas matan
y aixó es lo que jo voldria;
puig si las penas matessin
patint per tú no estaria.

Perque no gasto salut
no 'm vols, ingrata, estimar...
—Si tú 'm vas ferir lo cor
digas, ¿cóm ne puch gastar?

Freda es la mort, fret lo marbre
que tanca ta llosa freda;
pero mes fret es mon cor
des qu' está sol en la terra.

Prop del riu una aucelleta
morta pe 'l fret so trovat.
¡Cap més estiu sa veu dolsa
dins del prat reftarà!

¡Amor!... es una paraula
que de goig omplena 'ls cors:
si son purs ¡ah! quanta ditxa
al juntarse dos amors!

¡Ah, no! no 'm digas mal cor;
perque, Lola, no es vritat:
Si lo meu cor fos dolent,
tú ¿me l' haurias robat?

DOMINGO BARTRINA.

CAVILACIONS

TRENCA-CLOSCAS

A. Tecla Reta

Olot

Formar ab aquestas lletres lo que are veuen vostés.

ARTUR CASADEMUNT.

BARRINAMENT

NASI QUIM DENT ODI NETA

• Cambiar aquestas lletres de manera que formin lo nom d' un poble catalá.

ANAGRAMÀTICH

Posar á cada punt una lletra, de modo que las dels extrems siguin una mateixa, sent la segona igual á la sexta y la tercera á la quinta.

GEROGLIFICH

La Lley
la llibertat

ESPANTA-BOLITS.

SINONIMIA

Quant *Tot* m' anomena Ovidi
presideixo las alturas;
quant *Total*, en las verduras
del bosch trobo mon dossier.
Mes aixís que Ovidi muda
per *Enter* eixos vocables
so la deessa del diables
y de Pluton la muller.

HOMONIMIA DOBLE

Del café varen sortir
Tot y *Tot* plens d' alegria.
que cansats de tot lo dia
se 'n anaban á dormir;
quant, passant per cert carrer
y estant los dos mitj borratxos,
van veure un parrell de matxos
menats per un carreter.
Van aturá un animal;
comensaren las barallas
ab cops de *tot* y de trallas,
fentse al poch temps la *total*.

JORDI MONTSERRAT

Soluciones á las cavilaciones del número 59

Trenca closcas.—*La bala de vidre—A posta de sol.*
Barrinament.—*Tort, Os, Rosas, Tossa, Tarrassa, Tord*
Sórt.

Anagrama.—*Sol, los.*Xarada-tarjeta: *Cassimiro.*Geroglífich: *Punt y menos ó menos y punt ¿es igual?*

Ningú ha enviat acertadas todas las soluciones; per lo tant, se torna á repetir l' oferta del regalo del poema *Judas* (de Soler) que 's donará als que remetin las del present número y del propinent.

Correspondencia particular

C. Más y A. Casademunt (Vilafranca): gracias.—D. Pre-sas: está bé.—R. Puig Umbert (Canet): conforme. Los senyors quals noms nos envia quedan suscrits desde Mars últim. Queda establert lo cambi.—J. Ferré: poch pot aprofitarse.—J. Balaguer: los acudits no m' fan felissos.—J. Roldos: bueno.—J. G. V.: no están bé las preguntas y respuestas.—V. Jaumat: no 'ns convé.—Manel del Tranvia: ocupa massa lloch.—P. Bolart (Reus): ja está servit.—R. Mateu: no ho ha llegit encara 'l Director.—S. Vidal (Taradell): que 's diverteixi: enviem números.—J. Palmer, *visto*.

En lo próxim número posarem un article del Sr. Armando de la Florida, que no bi ha capigut avuy.

Tipografía Susany y Compañía Muntaner 36.—Teléfono 873

PAPER DE FUMAR

PLANAS

Marca registrada

Depósit: Unió, 2. — BARCELONA



FÉLIX CARRERAS

21, Riera Baja, 21

Unich representant de la acreditada Casa Biragli de Milán.
Especialitat en corassas y armaduras complertas. Gran
assortit de cinturons, diademas y altras joyas, en diferents
metall propis pera vestuari de teatro.

Se lloga y se serveix per temporadas complertas mediant
contracta, encare que siga per obras de gran espectacle.

PREUS SUMAMENT MÓDICHS